

Asia: VN/20245/2021

Lausuntopyyntö koskien hallituksen esitystä eduskunnalle julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Veikkaus Oy kiittää mahdollisuudesta lausua julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä ja toteaa kunnioittaen seuraavaa:

2 §. Lain tavoitteet

2 §:n 1 momenttiin on tarkoitus lisätä lain tavoitteena olevan edistää ympäristöystävällisiä hankintoja. Veikkaus pitää ympäristötavoitteiden ajamista hankintojen keinoin tärkeänä ja lisäyksen tavoitetta kannatettavana. Lain tavoitteena on jo nykyisellään hankintalain 2 §:n 1 mom. mukaan mm. tehostaa kestävien hankintojen tekemistä. Ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat on mainittu niin ikään hankintalain 2 §:n 2 momentissa. Mikäli ympäristöystävällisyys -termi lisättäisiin 2 §:ään, tulisi hallituksen esityksessä täsmentää, mikä on termin merkityssisältö suhteessa mainintaan hankintojen kestävydestä.

Ympäristönäkökohtien vaikuttavaa ja laajaa huomioimismahdollisuutta hankintamenettelyn puitteissa rajoittaa nykyisellään lain tarkoituksesta säädetyn sijaan merkittävästi hankintalain 94 §:n ja 122 §:n vaatimus vertailuperusteiden liitynnästä hankinnan kohteeseen, joka estää esimerkiksi tarjoajaryityksen hiilijalanjäljen huomioimisen hankintamenettelyssä. Huomioiden edellä mainitun rajoitteen, on epäselvää, missä määrin yrityksen toimintaa läpileikkaavat ympäristötoimenpiteet, kuten sinänsä sallituksi soveltuvuusvaatimuksena määritellyt ympäristöhallinnan toimenpiteet ovat huomioitavissa hankintamenettelyn puitteissa. Tarjoajien kokonaisvaltaisen ympäristövastuullisuuden huomioiminen edellyttäisi, että laissa säädettäisiin nimenomaisesti siitä, missä määrin toimittajan kokonaisvaltainen ympäristövastuullisuus on huomioitavissa pakollisissa vaatimuksissa tai vertailuperusteissa. Oikeuskäytännössä (esim. C-368/10 - komissio v. Alankomaat)

liitynnän vaatimusta on tulkittu siinä määrin laajasti, että kyseisen vaatimuksen positio suhteessa ympäristökriteereihin on nykyisellään epäselvä.

60 §. Hankintailmoituksen julkaiseminen

Pykälässä säädettäisiin hankintailmoitusten julkaisemisesta kielilain vaatimusten mukaisesti. Veikkaus katsoo, että sääntelyssä tulisi edellyttää, että hankintayksikkö määrittelee toisen kieliversion määrääväksi. Hankintailmoituksen julkaiseminen kahdella kielellä on omiaan aiheuttamaan tilanteita, jossa käännösversioissa on ristiriitaisuuksia. Ehdotus nykyisessä muodossaan voi johtaa tarjouspyynnön epäselvyyttä koskevien valitusten lisääntymiseen.

84 §. Pakolliset poissulkemisperusteet

Veikkaus kannattaa ympäristörikosten lisäämistä hankintalain pakollisiin poissulkuperusteisiin. Sääntelyssä on kuitenkin huomioitava ulkomaisten tarjoajien tosiasialliset edellytykset toimittaa tiedot kyseisiltä osin.

Ehdotuksen perusteella jää kuitenkin epäselväksi, velvoittaako laki jatkossa hankintayksikköä tarkastamaan hankintalain 80 §:n poissulkuperusteet myös alihankkijoiden osalta. Hankintayksiköllä tulisi jatkossakin olla harkintavaltaa määritellä, halutaanko poissulkuperusteet ulottaa alihankkijoihin tai voimavara-alihankkijoihin. Kategorinen velvoite on omiaan merkittävästi lisäämään hankintayksikön hallinnollista taakkaa ja aiheuttamaan kestäättömän viivästyttävän vaikutuksen hankinnoissa, joissa tarjoajat käyttävät runsaasti alihankkijoita. Rikosrekisteriotteiden saatavuudessa on tällä hetkellä merkittäviä viiveitä.

101 §. Hankinnasta ilmoittaminen

Pykälässä säädettäisiin hankintailmoitusten julkaisemisesta kielilain vaatimusten mukaisesti. Veikkaus ei kannata ehdotettua muutosta. Viittaus kielilakiin on omiaan aiheuttamaan tulkintaepäselvyyksiä. Selvyyden vuoksi hallituksen esityksen perusteluista tulee poistaa viittaus, jonka mukaan hankinta-asiakirjat on aina laadittava suomeksi tai ruotsiksi. Hankintailmoitusten kieleksi tulisi jatkossakin voida valita mikä tahansa Euroopan unionin virallisista kielistä Hankintadirektiivin 51 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Hankintasääntelyn tarkoituksena on edistää EU:n sisämarkkinoiden toimivuutta. Tämän tavoitteen valossa hankintailmoituksen julkaiseminen yksinomaan englanniksi tulee olla edelleen mahdollista. Mikäli englanninkielisiltä hankintailmoituksilta vaadittaisiin jatkossa myös suomenkielistä

käännösversiota, voisi tämä käytännössä kannustaa hankintayksiköjä käännöstyön välttämiseksi laatimaan tarjouspyynnön ainoastaan suomeksi ja sitä kautta vaikeuttaa muihin jäsenmaihin sijoittuneiden tarjoajien pääsyä hankintamarkkinoille.

123 §. Hankintaa koskeva päätös.

Hankintalain 93 § sisältää jo nykyisellään veloitteen esittää perustelut hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä tai hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa, jos hankintayksikkö käyttää muissa kuin tavarahankinnoissa kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena ainoastaan halvinta hintaa. Näin ollen Veikkaus ei tunnista lisäarvoa siinä, että hankintalakiin lisättäisiin uusi perusteluvollisuus laadun huomioimisesta. Mikäli kyseisen perusteluvollisuuden lisäämiseen päädytään, tulisi perustelut voida esittää hankintapäätöksen sijaan tarjouspyynnössä. Lisäksi hankintalain 146 §:ää vastaavalla tavalla olisi syytä säätää siitä, ettei päätökseen laadun huomioon ottamista koskevalta osalta voi hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

130 §. Poikkeukset odotusajan noudattamisesta.

Veikkaus katsoo korkeimman hallinto-oikeuden lausunnon mukaisesti, että sen sijaan että pakollinen odotusaikasäätely ulotettaisiin koskemaan myös dynaamisen hankintajärjestelmän sisäisiä hankintoja, tulisi lakia selkeyttää siltä osin, miten odotusaikasäätely suhteutuu hankintalain ja EU-direktiivien säätelyyn automaattisesta suspensioista muutoksenhakutilanteissa sekä hankintojen seuraamusjärjestelmään. Oikeustilan selventäminen on tällä hetkellä markkinaoikeuden ratkaisukäytännön varassa (MAO 332/20), josta ei ole annettu korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä.

Ehdotus nykyisessä muodossaan on lisäksi omiaan aiheuttamaan tulkintaepäselvyyksiä sen osalta, miten muita kansallisesti säädettyjä poikkeuksia odotusaikasäätelyn noudattamisesta jatkossa kohdeltaisiin (esimerkiksi puitejärjestelyn sisäiset hankinnat). Dynaamisen hankintajärjestelmän etuna ja tarkoituksena on muun ohella prosessin nopeus. Hankintayksikön harkintavallan poistaminen odotusajan noudattamisen osalta on näin ollen tämän tavoitteen valossa epätarkoituksenmukainen.

Vilma Lumiaho, hankintalakimies

Mikko Österman, hankintalakimies

Lumiaho Vilma
Veikkaus Oy